

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

Michał Serzycki

DOLiS- 035-1858/10

Warszawa, dnia 3 sierpnia 2010 r.

Pan

Jan -Vincent Rostowski

Minister Finansów

Ministerstwo Finansów

ul. Świętokrzyska 12

00-916 Warszawa

zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie prac legislacyjnych mających na celu zawężenie zakresu publikacji danych określonych w art. 76g ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r., Nr 152, poz. 1223).

Zgodnie z treścią wyżej wskazanego przepisu, Minister właściwy do spraw finansów publicznych prowadzi wykaz osób, które uzyskały certyfikat księgowy, zawierający imię i nazwisko (pkt 1), numer certyfikatu księgowego (pkt 2), numer PESEL - a w przypadku osób nieposiadających obywatelstwa polskiego - numer i rodzaj dokumentu potwierdzającego tożsamość (pkt 3). Wykaz, o którym mowa w ust. 1, i dokonywane w nim zmiany, jest zamieszczany w celach informacyjnych na stronie internetowej urzędu obsługującego Ministra właściwego do spraw finansów publicznych (ust. 2).

W konsekwencji wykaz ten, obejmujący także numery PESEL (bądź numery i rodzaj dokumentów potwierdzających tożsamość) osób posiadających certyfikat księgowy - za pośrednictwem strony internetowej Ministerstwa Finansów, pozostaje do wglądu nieograniczonej liczby odbiorców, umożliwiając przetwarzanie tych danych osobowych.

Nie ulega wątpliwości, że komentowany przepis dotyczy udostępniania danych osobowych w rozumieniu art. 6 ustawy o ochronie danych osobowych, a przedmiotowe udostępnianie powinno odbywać się z uwzględnieniem zasad wynikających z przepisów tej ustawy. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 1 ustawy, za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności przez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne (ust. 2). Informacji nie uważa się za umożliwiającą określenie tożsamości osoby, jeżeli wymagałoby to nadmiernych kosztów, czasu lub działań (ust. 3).

Dodatkowo, według art. 31a. ust. 1, ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139 poz. 993), Numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności, zwany w niniejszej ustawie „*numerem PESEL*”, jest to 11-cyfrowy, stały symbol numeryczny, jednoznacznie identyfikujący osobę fizyczną, w którym sześć pierwszych cyfr oznacza datę urodzenia (rok, miesiąc, dzień), kolejne cztery - liczbę porządkową i płeć osoby, a ostatnia jest cyfrą kontrolną służącą do komputerowej kontroli poprawności nadanego numeru ewidencyjnego.

Mając na uwadze wyżej wskazany zakres informacji o osobach posiadających certyfikat księgowy, a także analizując jedynie informacyjny cel ich publikacji wynikający z powołanego przepisu ustawy o rachunkowości, należy wskazać, że do spełnienia tak określonego celu wystarczyłaby publikacja danych w zakresie wyłącznie imienia, nazwiska oraz numeru certyfikatu księgowego.

Dokonując analizy przedstawionego stanu prawnego odnieść się również należy do dwóch najważniejszych zasad przetwarzania danych osobowych, wynikających z art. 26 ustawy o ochronie danych osobowych, a mianowicie do zasady adekwatności oraz zasady związania celem (celowości). Zgodnie z powołanym przepisem, administrator danych przetwarzający dane powinien dołożyć szczególnej staranności w celu ochrony interesów osób, których dane dotyczą, a w szczególności jest obowiązany zapewnić, aby dane te były przetwarzane zgodnie z prawem (pkt. 1), zbierane dla oznaczonych, zgodnych z prawem celów i nie poddawane dalszemu przetwarzaniu niezgodnemu z tymi celami, z zastrzeżeniem ust. 2 (pkt. 2), merytorycznie poprawne i adekwatne w stosunku do celów, w jakich są przetwarzane (pkt. 3), przechowywane w postaci umożliwiającej identyfikację osób, których dotyczą, nie dłużej niż jest to niezbędne do osiągnięcia celu przetwarzania (pkt. 4). Przetwarzanie danych w celu innym niż ten, dla którego zostały zebrane, jest dopuszczalne, jeżeli nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą, oraz następuje w celach badań naukowych,

dydaktycznych, historycznych lub statystycznych, z zachowaniem przepisów art. 23 i 25 ustawy o ochronie danych osobowych.

Przepis ten jest odzwierciedleniem art. 6 ust. 1 lit. c implementowanej do polskiego porządku prawnego Dyrektywy nr 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych oraz swobodnego przepływu tych danych. Podkreślenia wymaga również fakt, że do przestrzegania przepisów prawa międzynarodowego gwarantujących ochronę danych osobowych i prawo do prywatności Rzeczpospolita Polska zobowiązała się przystępując do Unii Europejskiej. Adekwatność danych w stosunku do celu ich przetwarzania powinna być rozumiana jako równowaga pomiędzy uprawnieniem osoby do dysponowania swymi danymi a interesem administratora danych. Równowaga będzie zachowana, jeżeli administrator przetwarza dane tylko w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne do wypełnienia celu, w jakim dane są przez niego przetwarzane (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 1 grudnia 2005 sygn. II SA/Wa 917/2005).

Zasada celowości przetwarzania danych osobowych polega zaś na tym, że administrator danych może je przetwarzać jedynie w celach realizacji zadań lub wykonywania udzielonych mu kompetencji. Podkreślić należy jednak to, że cel przetwarzania danych osobowych nie jest wynikiem arbitralnej decyzji oderwanym od okoliczności przetwarzania a zatem, ustalając cel, należy odwołać się do kontekstu przetwarzania. Swoim rodzajem oraz treścią dane osobowe nie powinny zatem wykraczać poza potrzeby wynikające z celu ich przetwarzania.

Funkcja pełniona przez osoby wykonujące zawód księgowego bez wątplenia ma doniosłe znaczenie dla prawidłowego obrotu gospodarczego. Zrozumiałe jest więc publikowanie danych osobowych osób wyspecjalizowanych w tej profesji dla celów informacyjnych. Jednakże, w świetle powyższej argumentacji, publikowanie numeru PESEL bądź numeru i rodzaju dokumentu potwierdzającego tożsamość, a zatem indywidualnych informacji o konkretnej osobie, należałoby uznać za przetwarzanie niezgodne z zasadą adekwatności i celowości, o których wspomniano powyżej.

Ponadto, mając na względzie wskazany przez ustawodawcę w art. 23 ust. 1 ustawy warunek niezbędności przetwarzania danych osobowych w określonych sytuacjach, uzasadnione jest przyjęcie, że nie jest niezbędna, czy też konieczna publikacja numerów PESEL bądź numerów i rodzaju dokumentów potwierdzających tożsamość, dla wypełnienia celu informacyjnego publikacji danych osób posiadających certyfikat księgowy. W ocenie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych dla realizacji wyżej określonego celu wystarczająca powinna być publikacja imienia, nazwiska i numeru certyfikatu księgowego, o ile jest on odrębny dla każdej osoby posiadającej taki certyfikat.

Nie bez znaczenia dla niniejszego wystąpienia, a w konsekwencji dla dokonania sugerowanej zmiany analizowanego art. 76g ustawy o rachunkowości jest również to, że w demokratycznym państwie prawnym konieczne jest respektowanie prawa do prywatności i ochrony danych osobowych. Zgodnie z art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym. Polska ustawa zasadnicza podkreśla przy tym, w swym art. 233 ust. 1, że prawo to nie może doznawać ograniczeń także w stanach nadzwyczajnych. Skoro zatem przepisy Konstytucji RP chronią przedmiotowe prawo w sytuacji zagrożenia, to tym bardziej nie mogą wprowadzać w tym zakresie ograniczeń wówczas, kiedy płynące z powyższego „korzyści” nie są wystarczające dla uznania zasadności ingerencji o takim charakterze. W wyroku z dnia 20 marca 2006 r. o sygn. akt K 17/05 Trybunał Konstytucyjny podkreślił, iż, cyt.: „(...) Nie można (...) tracić z pola widzenia faktu, że prawo do prywatności ma charakter szczególny w systemie praw i wolności konstytucyjnych (...).”

Proszę zatem o podjęcie prac mających na celu zawężenie publikowanych na podstawie art. 76g ust. 1 ustawy o rachunkowości danych osobowych, osób posiadających certyfikat księgowy oraz o poinformowanie organu do spraw ochrony danych osobowych o działaniach podjętych w tym zakresie.